
VIERING / DIENST op 19 juli 2026, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay
Kerkenraadslid: Annigje Leighton
Predikant: Paul F. Thimm

Koster: Leon de Graaff
Lezer: Willem van Bloemen

Thema: **“Onkruid vergaat niet?”** of: Hoezo tolerantie?

Aansteken van de kaarsen

Welkom

Zingen “Geest van God, wees hier aanwezig”

ZZZ 95 (alle 2)
Zangen van zoeken en zien

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw is in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft als een goede moeder of vader
en van Jezus Christus, die ons voorgaat als een zorgzame herder
door de Heilige Geest, die ons steunt en uitdaagt als een wijze lerares. Amen.

Met elkaar delen (kaarsen aansteken)

Zingen “Die chaos schiep tot mensenland”

322 (alle 3)

Gebed

Schepper van leven en Bron van liefde,
wij loven en eren U, want U geeft ons ruimte en groeikracht,
kansen om te vertrouwen in U - nu en in de toekomst.

Maak uw woord vruchtbaar in ons,
zodat we wijzer en milder worden,
zodat geloof en geduld en goedheid in ons groeien.

Help ons het leven te verdragen – als de chaos en het kwaad ons benauwen.
Ja, houd niet op ons te vervullen met uw heilige Geest,
die zich sterk maakt voor duurzame vrede zonder geweld
en echte gerechtigheid zonder uitzondering.
Zo bidden we tot U in Christus’ naam. Amen.

Bijbellezing: Jesaja 40:18-31

Zingen “God is tegenwoordig”

906:2,4,6

Bijbellezing: Matteüs 13:24-30 (36-43)

Zingen “Gij hebt met uw brede gebaren...”

765:1,3,4,5

Preek/overdenking - “Onkruid vergaat niet?” of: Hoezo tolerantie?

Lieve gemeente,

I.

Onkruid is heel vervelend. Hebben we net woekerend heermoes uitgetrokken, is het er “in no time” al weer. Zevenblad, heermoes - en hoe het onkruid allemaal heet – je blijft je eraan ergeren en je blijft ermee bezig, want je wilt toch dat de andere, je goede en mooie planten en bloemen de hoofdrol spelen en alle aandacht krijgen en je tuin er keurig bijstaat. – Natuurlijk is onkruid een relatief begrip: waar jij een hekel aan hebt, kan ik juist mooi vinden. En zelfs voor de mening “onkruid bestaat niet” is iets te zeggen. Ik zelf ben nog niet zo ver en moet nog veel leren.

In ieder geval onkruid kun je niet uitroeien. Het lukt misschien nog wel om het in te dammen, zodat het niet gaat overheersen. Uiteindelijk zal ik ermee moeten leren leven – en u waarschijnlijk ook. - Anders en ruimer uitgedrukt: We zullen met **het kwaad** in de wereld op de een of andere manier moeten leren leven. Want hier en daar laat het zich indammen, maar het kwaad in de wereld is niet totaal uit te roeien.

“Tja, onkruid vergaat niet.” zeggen we wel eens en we trekken de schouders omhoog en glimlachen – soms uit zelfspot.

Is dat nou ook de boodschap van het gelijkenisvoorbeeld van Jezus?

Wil Jezus zeggen dat je helemaal niets tegen het kwaad kan en mag doen? Gewoon laten gebeuren? Alleen maar bij neerleggen?

Ik denk Jezus zou antwoorden: “Ja en nee. Het is niet zo simpel. En in mijn gelijkenissen kan ik nooit alle kanten van een probleem of een vraag belichten. Ik richt me vaak op één aspect, dat is al genoeg. Je moet niet te veel in één preek of verhaal willen stoppen. En als het je niet duidelijk is, stel maar vragen. Dat deden mijn leerlingen toen ook al.”

Laten we daarom nu deze gelijkenis van Jezus over het onkruid en het graan nader bekijken en zien of we antwoorden vinden op vragen en irritaties die daarbij in ons opkomen.

II.

Het eerste wat me opvalt, is dat Jezus het hemelrijk of het koninkrijk van God niet vergelijkt met een perfect paradijs of een keurig verzorgde modeltuin of plantenkwekerij.

Nee, Jezus vergelijkt de nieuwe hoopvolle wereld van God juist met een heel gewone akker en met alles wat op die akker gebeurt.

De graanboer zaait zijn akker in met zaad van de beste kwaliteit die hij kan vinden. Hij heeft jarenlange ervaring en vakkennis. Hij is een mens die weet wanneer hij wat moet doen. Ik kan me goed voorstellen dat hij met veel plezier naar Aalsmeer zou komen om de Historische Tuin te bezoeken om die te bekijken en daar met vakgenoten en vrijwilligers te praten.

Die boer is natuurlijk – hoe kan het anders – iemand met liefde voor zijn akker en zijn werk. - Hoe verschrikkelijk moet het zijn als hij op een dag ontdekt dat tussen zijn geliefde graan onkruid opkomt. En het is blijkbaar niet hier en daar een beetje onkruid maar als hij precies kijkt heel veel.

Het gaat om het onkruid “**ζιζάνια**” (tsitsánia) in het Grieks, “**dolik**” in het Nederlands. En voor de plantenliefhebbers noem ik ook nog de wetenschappelijke naam “*Lolium temulentum*”. Dat betekent “bedwelmend raaigras”.

Dolik is dus geen vervelend en verder onschuldig onkruid zoals zevenblad en heermoes. Dolik lijkt verdacht veel op graan, maar omdat het vaak giftige schimmel in zijn zaden draagt giftig voor mens en dier. Als het bijvoorbeeld meegemalen wordt en in het brood gegeten wordt, kun je er duizelig en dronken van worden, ervan overgeven en krampen van krijgen, soms is het dodelijk. - Kortom het onkruid waar Jezus over heeft in zijn gelijkenis over Gods koninkrijk is **gevaarlijk en schadelijk voor de gezondheid**.

Het lijkt verdacht veel op een heel kwalijke opzet van een **vijand** van die graanboer: iemand die onkruidzaad stiekem in een nacht-en-nevel-actie uitgezaaid heeft.

Is het sabotage van een concurrent? Is het pure wraak van een buurman? Vernielzucht van een kwaadaardig mens? – Het wordt niet gezegd en de kans om die crimineel op te sporen is waarschijnlijk heel klein.

III.

Wat nu? – Het is opvallend dat de boer en zijn landarbeiders hun aandacht en energie niet stoppen in het opsporen van de veroorzaker van dit kwaad.

De landarbeiders of knechten stellen direct **belangrijke vragen**. Ze gaan dus niet direct aan de slag met uittrekken van het kwalijke onkruid.

Ze nemen de tijd om na te denken en vooral om van gedachten te wisselen en te overleggen met de boer, wat ze nu het beste kunnen doen.

Dat is, geloof ik, een eerste belangrijk leermoment uit deze gelijkenis: niet direct knopen doorhakken, direct oplossen en aan het redderen, regelen en het rooien slaan.

Maar beginnen met goede vragen te stellen en zorgvuldig naar antwoorden van anderen te luisteren - vooral naar mensen die anders over dingen en oplossingen denken dan ik het zelf gewend ben.

En dan: niet alle **verantwoordelijkheid** voor de problemen naar jezelf toetrekken en zonder anderen oplossen. - Dat is best moeilijk, maar het is wel verstandiger dan soloacties. Dat zou een heel wijze les voor onze politici, kerkenraadsleden en kerkelijk werkers, voor ouders, families kunnen zijn...eigenlijk voor iedereen van ons wel.

De **eerste twee stomverbaasde vragen** die in de landarbeiders opkomen, zijn heel menselijk: “*Heer, hebt u niet goed zaad op uw akker gezaaid? Waar komt die dolik, dat onkruid dan vandaan?*”

Lieve gemeente, dat is de eeuwige vraag: hoe is het toch mogelijk dat er kwaadaardigheid is op de akker, in de wereld, in ons hart. Als God alleen goedheid zaait, wie is het die er dan die kwaadaardigheid en ellende ertussen zaait? Wie doet er nou zoiets gemeens? - Het is die menselijke basisvraag: Wie of wat is de oorzaak en verantwoordelijk voor het kwaad?

Jezus zal daarop een diepzinnig symbolisch antwoord geven: “Dat is de saboteur, de tegenspeler, de duivelse vijand van God, ongrijpbaar maar niet minder kwalijk. Een duidelijkere verklaring is voor ons niet te vinden. Daar zullen we het mee moeten doen.”

IV.

De **volgende vraag** die de ijverige landarbeiders meteen daarna stellen is heel **logisch**:

- “Heer, wilt u dat we gaan en het kwade onkruid zo snel mogelijk verwijderen?”

Het verbazingwekkende en duidelijke antwoord van de baas, de graanboer: **“Nee!”**

“Maar hoezo niet? Meent u dat? Moeten we dit kwalijke, schadelijke onkruid, die dolik, zomaar zijn gang laten gaan? Mogen we niet ingrijpen dan?”

“Nee, want...” De boer zegt niet bazig: “Nee, omdat ik het zeg. Basta!” – Hij is niet autoritair, maar communicatief. Hij deelt zijn inzichten en ervaringen met zijn medewerkers. Hij legt uit, waarom hij bepaalde maatregelen wil of niet wil. Hij neemt hen mee in zijn beweegredenen om dingen anders te doen dan gewoon.

En zijn medewerkers luisteren aandachtig en denken mee. Ze zeggen niet: “Maar dat is toch niet logisch! Onkruid moet je toch zo gauw mogelijk weghalen! Dat doen we toch altijd zo of niet?!”

Ze durven “out of the box te denken”, óm te denken dus. En dat is best moeilijk óm te denken en te veranderen. “Dat zijn we al heel lang of altijd al zo gewend” zeggen mensen hardnekkig - in Brussel, Washington, Den Haag... en zelfs in Aalsmeer. Wij mensen denken van nature helemaal niet graag “out of the box” en zitten niet te springen om te veranderen in gewoonte en gedrag, ook al zou dat verstandig zijn voor ons samenleven op deze aarde. Het is een wonder als dat wel gebeurt. En wonderen bestaan gelukkig nog steeds.

V.

Waarom zegt de graanboer in het verhaal van Jezus zo nodig “Nee!” tegen de gangbare oplossing, de geijkte en gewende weg?

“Nee, niet uitrukken...nog niet...*Nee, want dan zouden jullie met het onkruid ook het graan lostrekken. Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst...*”

Niets overhaast, niet fanatiek, alles op zijn tijd. Er is een tijd van geduld en van sommige kwalijke dingen verdragen, om goede ontwikkelingen niet door harde maatregelen te schaden, om niet goede mensen samen met kwaadaardige mensen te raken. Dat is niet gemakkelijk te verdragen en te gedogen, maar er zijn situaties waar dat minder schade veroorzaakt dan keihard of met geweld in te grijpen.

Het hemelrijk is dus niet een paradijs zonder kwaad. De nieuwe wereld van God is daar waar het goede - koste wat kost – wordt gekoesterd en beschermd. En dat kan in het uiterste geval betekenen dat de kwaden niet hardhandig (ice-achtig) aangepakt mogen worden, omdat de goeden eronder zouden lijden. Dat betekent niet dat we niet krachtig mogen strijden voor gerechtigheid en voor menselijkheid en goedheid in Gods wereld – maar niet ten koste van levens en met bruto geweld van hardvochtige woorden of dodelijke wapens.

Het koninkrijk van God wordt volgens de gelijkenis van Jezus zichtbaar als we **focussen op** het behoud van wat en wie **goed** en niet op het vernietigen van wat en wie kwaad is. Dat vraagt altijd geduld en bezonnenheid en niet overhaast knopen doorhakken.

Laat ik minder kijken naar het irritante onkruid in onze tuin, maar meer genieten en aandacht geven aan de mooie bloemen en goede planten.

Laten wij – u en ik – ons inspireren door de ruimhartigheid en tolerantie van God, want *“Die laat zijn zon opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.” (Matt. 5:45b)*

Nee, dat is geen goedkoop excuus om niets te doen, maar dat is een diepere wijsheid van het hemelrijk om te doen wat we kunnen en om God in geloof toe te vertrouwen wat buiten onze macht en verantwoordelijkheid valt. Amen.

Muziek

Open Ruimte voor **“Lichtpuntjes van God”** (“Glimpses of God”):

Voel je vrij belevenissen, inzichten uit de afgelopen week of uit de dienst in te brengen.

Gebed en Onze Vader

God, we kunnen het kwaad en het negatieve in de wereld niet begrijpen en verklaren. Help ons om er niet door verbitterd of cynisch of afgestompt te worden, maar opstandig en barmhartig te worden en te blijven.

We bidden U om menselijkheid en gevoeligheid, dat we niet wennen aan de brute willekeurige omgangsvormen van leiders die weerloze demonstranten en onschuldige minderheden als vijanden laten neerschieten in de steden van Amerika.

Laat de mensen zich openen voor uw Geest van bezonnenheid en gezond verstand.

We bidden U om de wil om echte vrede te sluiten in Soedan, in Oekraïne en Rusland, in de Palestijnse gebieden, Libanon en Israël, in Iran en Amerika en in zoveel andere landen waar oorlog is en elke dag mensen omkomen door raketten en drones en geweren. Laat de leiders en hun volkeren inzien, hoeveel fysieke en psychische schade, hoeveel pijn en verdriet ze zichzelf en anderen aandoen met gevolgen voor generaties. Dat er een einde komt aan het moorden en verwoesten.

We bidden U, dat er wetten bedacht worden en maatregelen ingevoerd, die de kwetsbaren niet nog harder raken of benadelen, maar beschermen en veiligheid bieden. Dat vrouwen en kinderen die misbruikt en met geweld en dood bedreigd worden een leven zonder angst en in vrijheid krijgen. En dat daders beseffen wat ze aanrichten en geholpen worden om daarmee te kunnen stoppen.

We bidden U voor onszelf. U kent ons hart en ons wezen. U weet dat niemand van ons alleen maar goed en heilig is. Doordring ons met uw liefde en goedheid, zodat we groeien in zelfkennis en eerlijkheid tegenover anderen en onszelf.

Schenk dat we niet bang zijn om te zijn wie we zijn en te veranderen waar het nodig is. Neem van ons de drang om anderen als vijanden te veroordelen en te bestrijden – in onze familie, in onze gemeente, in onze buurt, in ons land, in onze wereld.

Ja maak ons milder en vrijer, zodat we ons zelf niet groter hoeven maken door anderen te kleineren.

God, hoor nu naar wat U persoonlijk willen zeggen en vragen in de stilte.

...stilte...

Waar we geen eigen woorden voor vinden, bidden we nu met Jezus mee:

(oudere versie)	(versie van NBV 2006)
Onze Vader die in de hemel zijt.	Onze Vader in de hemel!
Uw naam worde geheiligd	Laat uw naam geheiligd worden,
Uw koninkrijk kome.	laat uw koninkrijk komen
Uw wil geschiede in de hemel,	en uw wil gedaan worden
alzo ook op de aarde.	op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.	Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
En vergeef ons onze schulden,	Vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.	zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is.
En leid ons niet in verzoeking,	En breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van de boze.	maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want van u is het koninkrijk	Want aan U behoort het koningschap,
en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid	de kracht en de majesteit - in eeuwigheid.
AMEN.	

Collecten**Zingen** “De wereld is van Hem vervuld”

825:1,5,8 9

Zegen (samen)

Laten we nu samen een beroep doen op Gods goede zegen
 voor elkaar en voor de wereld waarin we leven
 want tegen alle vloek van beneden hebben we de zegen van boven zo nodig:

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
 De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
 en is je genadig!
 De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
 en geeft je vrede! Amen.

Zingen “Gezegend gaan we nu van hier...Amen”
 = melodie van 273 “Loof God die zegent al wat leeft”

Zingenderwijs 57

Doven van kaarsen